

प्रदेश राजपत्र

बागमती प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ७) हेटौडा, नेपाल, भदौ २५ गते, २०८० साल (सङ्ख्या १५)

भाग ३

बागमती प्रदेश सरकार

स्वास्थ्य मन्त्रालय

हेटौडा, नेपालको

सूचना

ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको लागि निःशुल्क
हवाई उद्धार सेवा सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

प्रस्तावना: नेपालको संविधानको धारा ३८ को उपधारा (२) बमोजिम प्रदेशभित्र बसोबास गर्ने प्रत्येक महिलालाई सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी हकको सुनिश्चितता गर्नका लागि बागमती प्रदेश सरकारको आर्थिक

वर्ष २०८०।०८१ को वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भइ बजेट विनियोजन भएको "गर्भवती र सुत्केरी अवस्थाका ज्यान जोखिममा परेका महिलाको निःशुल्क हवाई उद्धार सेवा" कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कार्यविधिगत व्यवस्था गर्न आवश्यक भएकोले,

प्रदेश विनियोजन ऐन २०८० को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम बागमती प्रदेश सरकारले यो कार्यविधि बनाएको छ।

परिच्छेद- १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि निःशुल्क हवाई उद्धार सेवा सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि बागमती प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत भएको मिति देखी लागू हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा;

(क) "कार्यक्रम" भन्नाले ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि निःशुल्क हवाई उद्धार सेवा कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्दछ।

(ख) "प्रदेश" भन्नाले बागमती प्रदेशलाई सम्झनु पर्दछ।

(ग) "मन्त्रालय" भन्नाले स्वास्थ्य मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्दछ।

- (घ) "निर्देशनालय" भन्नाले बागमती प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालय अन्तर्गतको स्वास्थ्य निर्देशनालयलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ङ) "स्थानीय तह" भन्नाले बागमती प्रदेशभित्रका महानगरपालिका, उप-महानगरपालिका, नगरपालिका र गाँउपालिकाहरूलाई सम्झनु पर्दछ।
- (च) "गर्भवती" भन्नाले गर्भधारणदेखी बच्चा जन्मनुपूर्वसम्मको अवधिलाई सम्झनु पर्दछ।
- (छ) "सुत्केरी" भन्नाले महिलाले बच्चा जन्माए देखि ४२ दिनभित्रको अवधिलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ज) "ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिला भन्नाले" अनुसुची- १ बमोजिमको अवस्थाका महिलालाई सम्झनु पर्दछ।
- (झ) "हवाई उद्धार" भन्नाले ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई हेलिकप्टरबाट तोकिए अनुसारका अस्पतालहरूसम्म पुऱ्याउने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ञ) "स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्वास्थ्यकर्मीको रुपमा सम्बन्धित परिषद्मा दर्ता भई सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ।

- (ट) "नवजात शिशु" भन्नाले जन्मेदेखि २८ दिन भित्रका शिशुहरुलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ठ) "स्त्री तथा प्रसुति रोग विशेषज्ञ" भन्नाले स्त्री तथा प्रसुती रोग सम्बन्धी विषयमा विशेषज्ञता हासिल गरी सम्बन्धित परिषद्मा दर्ता भइ सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ड) "दक्ष प्रसुतिकर्मी" भन्नाले मिड्वाइफ वा अ.न.मी. वा स्टाफ नर्स वा एम.बी.बी.एस. अध्ययन गरी मान्यता प्राप्त संस्थाबाट SBA/ASBA तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी तथा DGO, MDGP, MD Obstetrics/Gynaecology सम्बन्धी अध्ययन तथा तालिम प्राप्त गरेका स्वास्थ्यकर्मीलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ढ) "हवाई साधन" भन्नाले हेलिकप्टर (रोटोर विड्स) लाई सम्झनु पर्दछ।
- (ण) "विशेष परिस्थिति" भन्नाले बाढी-पहिरो, भूकम्प, हावा-हुरी, हुण्डरी, लगायतका विपद् तथा अन्य विशेष कारणले गर्दा सडक संजाल अवरुद्ध भई सडक यातायातका साधन सञ्चालन हुन नसकेको परिस्थितिलाई सम्झनु पर्दछ।

- (त) "निर्देशक समिति" भन्नाले दफा ७ बमोजिमको हवाई उद्धार सेवासम्बन्धी निर्देशक समितिलाई सम्झनु पर्दछ।
- (थ) "समन्वय समिति" भन्नाले दफा ९ बमोजिमको हवाई उद्धार सेवासम्बन्धी समन्वय समितिलाई सम्झनु पर्दछ।
- (द) "महिला वा लक्षित व्यक्ति" भन्नाले ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई सम्झनु पर्दछ।

परिच्छेद- २

सेवाले समेट्ने क्षेत्र, संस्था छनौट र लक्षित व्यक्ति

३. हवाई उद्धार सेवाले समेट्ने क्षेत्र: (१) हवाई उद्धार सेवाले बागमती प्रदेशको तेह्र वटै जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरू समेट्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका बागमती प्रदेशमा रहेका १३ जिल्लालाई भौगोलिक अवस्थाको आधारमा देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएकोछ:-

हिमाली जिल्ला (५)	पहाडी जिल्ला (२)	भिन्नि मधेशका जिल्ला (३)	उपत्यकाका जिल्ला (३)
<ul style="list-style-type: none"> • दोलखा • रसुवा • सिन्धुपाल्चोक • धादिङ • रामेछाप 	<ul style="list-style-type: none"> • काभ्रेपलान्चोक • नुवाकोट 	<ul style="list-style-type: none"> • चितवन • सिन्धुली • मकवानपुर 	<ul style="list-style-type: none"> • काठमाडौं • ललितपुर • भक्तपुर

४. हवाई उद्धार सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट प्रक्रिया: (१) हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्नका लागि हवाई उद्धार सेवा प्रदायक संस्था निर्देशनालयले छनौट गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हवाई उद्धार सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) निर्देशनालयले हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्नका लागि कार्यक्षेत्रगत शर्त (टर्मस अफ रेफरेन्स) र स्पेशिफिकेसन तयार गर्नुपर्नेछ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम तयार भएको कार्यक्षेत्रगत शर्त र स्पेशिफिकेसन बमोजिम राष्ट्रिय दैनिकमा सूचना प्रकाशन गरी हवाई सेवा प्रदायक संस्थाहरुलाई हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्नका लागि सूचिकृत गर्नु पर्नेछ।

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम सूचिकृत भएका हवाई सेवा प्रदायक संस्थाहरुबाट सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई प्रस्ताव माग गर्ने, प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने र सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

(घ) खण्ड (ग) बमोजिम सम्झौता गरिएको हवाई सेवा प्रदायकसंस्थाले आवश्यकता बमोजिम हवाई उद्धार सेवा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(ङ) खण्ड (ग) बमोजिम सम्झौता गरिएको हवाई सेवा प्रदायक संस्थाले हवाई उद्धार सेवा तत्काल उपलब्ध गराउन नसक्ने भएमा सम्बन्धित सम्झौता भएको हवाई सेवा प्रदायक संस्थाले नै सम्झौता बमोजिम अन्य हवाई सेवाको व्यवस्था तत्काल गर्नुपर्नेछ।

(च) खण्ड (ग) बमोजिम सम्झौता गरिएको हवाई सेवा प्रदायक संस्थाले खण्ड (ङ) बमोजिम उद्धारको लागि अन्य हवाई सेवाको व्यवस्था गर्न नसकेमा तथा उद्धारको समयमा तत्काल जवाफ नदिएमा निर्देशनालयले तत्काल उपलब्ध हुन सक्ने खण्ड (ख) बमोजिम सूचिकृत भएका हवाई सेवा प्रदायक संस्था मध्येबाट सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीको परिधि भित्र रही हवाई उद्धार सेवा उपलब्ध गराउन बाधा पर्ने छैन।

५. हवाई उद्धार सेवा प्राप्त गर्ने लक्षित ब्यक्ति तथा अवस्था: (१) यस कार्यविधि बमोजिम हवाई उद्धार सेवा देहायका अवस्थाका महिलालाई मात्र प्रदान गरिनेछ:-

(क) सरकारी स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालबाट सेवा लिइरहेका र सो स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा महिलाको उपचार सम्भव नभई तत्काल

आकस्मिक उपचार गरी ज्यान जोगाउन पर्ने अवस्था भएको भनी स्वास्थ्यकर्मी वा चिकित्सकबाट प्रेषण र सिफारिस भएका अनुसूची- १ मा तोकिए बमोजिमको अवस्था ।

(ख) सडक यातायात अवरुद्ध भई अनुसूची- ५ बमोजिमको पत्रमा उल्लेख भए बमोजिम तत्काल एम्बुलेन्स मार्फत प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालसम्म पुऱ्याउन अन्य विकल्प नरहेको अवस्था ।

(ग) प्रादेशिक अस्पतालहरूमा रहेका विशेषज्ञ चिकित्सकहरूले महिलाको ज्यान जोखिममा रहेको र हवाई उद्धार मार्फत ज्यान जोगाउन सकिन्छ भनी सिफारिस भएको अवस्था ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवस्था भएमा महिलालाई सेवा प्रदान गरिरहेको सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालले तुरुन्त निर्देशनालयमा हवाई उद्धार सेवा उपलब्ध गराउन जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(३) दफा ३ बमोजिम उपत्यका भित्रका जिल्लाका काठमाडौं महानगरपालिका, ललितपुर महानगरपालिका र भक्तपुर जिल्लाका महिलालाई उपत्यका भित्रकै स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा सेवा उपलब्ध गराउन हवाई उद्धार सेवा प्रदान गरिनेछैन ।

तर ती जिल्लाका त्यस्ता महिलालाई दफा ३ बमोजिम अन्य वर्गीकरण भित्रको जिल्लाका अनुसूची- २ बमोजिमको अस्पतालमा सेवा उपलब्ध गराउन हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्न कुनै बाधा पर्नेछैन।

६. हवाई उद्धार सेवा प्राप्त गर्ने प्रक्रिया: हवाई उद्धार सेवा प्राप्त गर्न निर्देशनालय, सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल र सेवाग्राहीले देहाय बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गर्नु पर्नेछ:-

(क) समन्वय समितिको सदस्य सचिवले हवाई उद्धार सेवाका लागि सिफारिस भएको गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको हवाई उद्धार सेवा आवश्यक रहे नरहेको सम्बन्धमा तोकिएका स्त्री तथा प्रसुति रोगविशेषज्ञसँग आवश्यक जानकारी लिई यकिन गर्नुपर्नेछ।

(ख) सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल वा स्वास्थ्यकर्मी वा चिकित्सकले ज्यान जोखिममा छ भनी प्रेषण वा सिफारिस गरेमा हवाई उद्धार गर्नुपर्ने महिला वा निजका एकाघरका सदस्य वा नजिकका नातेदारले अनुसूची- ३ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ।

(ग) दफा ५ बमोजिम हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्नुपर्ने अवस्थामा सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालले हवाई उद्धार सेवाका लागि समन्वय

समितिबाट तोकिएका स्त्री तथा प्रसुति रोग विशेषज्ञसँगको परामर्शमा स्वास्थ्य संस्थाको सेवा सम्बन्धी पूर्जा, उद्धार गर्नुपर्ने महिलाको परिचय खुल्ने कागजात, सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थाको प्रेषण पूर्जा सहितको पूर्जा अनुसूची- ४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित सिफारिस पत्र निर्देशनालयमा पठाउनु पर्नेछ।

- (घ) सदस्य सचिवले संयोजकसँग समन्वय गरी हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्ने दफा ४ बमोजिम छनौट भइ सम्झौता भएको हवाई सेवा प्रदायक संस्थालाई हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्न आदेश दिनुपर्नेछ।

परिच्छेद- ३

हवाई उद्धार सेवा सञ्चालनमा निकायगत भूमिका

७. स्वास्थ्य निर्देशनालयको भूमिका: स्वास्थ्य निर्देशनालयको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) महिलाहरूको हवाई उद्धार गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक नीति, योजना तथा कार्यक्रम स्वीकृतका लागि सिफारिस गर्ने,
- (ख) हवाई उद्धार सेवा सम्बन्धमा आईपरेका समस्या र चुनौतिहरूका विषयमा छलफल गरी समाधान गर्ने,

- (ग) हवाई उद्धार सम्बन्धमा आइपरेका आकस्मिक समस्या समाधानका लागि सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय गर्ने,
- (घ) हवाई उद्धार सम्बन्धमा स्वीकृत नीति, योजना र कार्यक्रमको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,
- (ङ) अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थाबाट प्राप्त सिफारिसको आधारमा हवाई उद्धार सेवा उपलब्ध गराउन निर्णय गर्ने,
- (च) महिलाको स्वास्थ्य स्थिति र अस्पतालमा उपलब्ध सुविधालाई ध्यानमा राखि तत्काल तोकिएको अस्पतालमा हवाई उद्धार गरी लैजानको लागि व्यवस्था मिलाउने,
- (छ) हवाई उद्धारको लागि सेवा प्रदायक संस्थालाई आदेश दिइसकेपछि गन्तव्य अस्पतालमा सो व्यहोराको जानकारी गराई आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने,
- (ज) हवाई उद्धार सम्बन्धमा आकस्मिक रूपमा आइपरेका समस्यालाई विश्लेषण गरी आवश्यक निर्णय लिने,
- (झ) हवाई उद्धार परामर्शका लागि कम्तिमा ३ जना स्त्री तथा प्रसूति रोग विशेषज्ञ वा एम.डी. इन जेनेरल प्राक्टिस (एमडिजीपी) विशेषज्ञ तोकी नाम र सम्पर्क

नम्बर सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूमा उपलब्ध
गराउने,

- (ब) सूचना संकलन गर्ने र महिलाहरूको लागि निःशुल्क
हवाई उद्धार कार्यक्रमको प्रचार प्रसार गर्ने,
- (ट) स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालहरूसँग समन्वय र
सहकार्य गर्ने,
- (ठ) हवाई उद्धारसँग सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी
हवाई उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउने र यससँग
सम्बन्धित अन्य आई परेका कार्यहरू गर्ने।

द. विरामी प्रेषण गर्ने स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल वा स्वास्थ्यकर्मी वा चिकित्सकको भूमिका: महिलाहरूको हवाई सेवाबाट उद्धार गर्ने प्रक्रियामा प्रेषण वा सिफारिस गर्ने स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल वा स्वास्थ्यकर्मी वा चिकित्सकको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) सेवाग्राही गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको जाँचको अभिलेखिकरण गरी स्वास्थ्य अवस्थाको विश्लेषण गर्ने,
- (ख) अनुसूची- १ मा तोकिएको अवस्था देखा परेमा समन्वय समितिबाट तोकिएका स्त्री तथा प्रसूती रोग विशेषज्ञसँग परामर्श गर्ने,
- (ग) स्त्री तथा प्रसूती रोग विशेषज्ञले तत्काल हवाई उद्धार गर्नु पर्छ भनी परामर्श दिएमा प्रेषण पूर्वी सहित हवाई

उद्धार सेवाको लागि अनुसूची- ४ अनुसारको सिफारिस तयार गर्ने,

(घ) हवाई सेवाबाट उद्धार गर्नुपर्ने गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको जोखिमको अवस्था मूल्याङ्कन गरी साथमा जानुपर्ने स्वास्थ्यकर्मी, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको नजिकको नातेदारको नामावली, सम्पर्क नम्बर तथा साथमा लैजानु पर्ने अत्यावश्यक औषधीहरू तयार गर्ने,

(ङ) स्थानीय तहसँगको समन्वय र सहकार्यमा हवाई सेवाबाट उद्धार गर्नुपर्ने गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई प्रेषण गरिएको स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल वा स्थानदेखि हेलिप्याडसम्म लैजाने व्यवस्था मिलाउने,

(च) हवाई सेवा उद्धार कार्यलाई सहजीकरण गर्न आवश्यक अन्य कार्यहरू गर्ने।

९. स्थानीय तहको भूमिका: ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको हवाई सेवाबाट उद्धार गर्ने प्रक्रियामा स्थानीय तहको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) स्थानीय तहभित्र रहेका हेलीप्याडहरूलाई अध्यावधिक गरी राख्ने,

- (ख) स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल देखि हेलीप्याडसम्मको आवागमन अवस्थालाई चुस्त-दुरुस्त अवस्थामा राख्ने,
- (ग) ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको हवाई सेवा उद्धारको लागि स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल देखि हेलीप्याडसम्म पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाउने,
- (घ) हवाई सेवाबाट उद्धार गरिएकी गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको साथमा यात्रा गर्ने स्थानीय तहको स्वास्थ्यकर्मीको भ्रमण खर्च तथा अन्य खर्चको सोधभर्ना प्रचलित नियमानुसार उपलब्ध गराउने,
- (ङ) प्रतिबेदन तयार गर्न सहजीकरण गर्ने,
- (च) निर्देशनालयसँग हवाई सेवा उद्धार कार्यक्रमसँग सम्बन्धित विषयमा आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्ने।

१०. हवाई उद्धार सेवा प्रदायक संस्थाको भूमिका: ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको हवाई सेवाबाट उद्धार गर्ने प्रक्रियामा हवाई सेवा प्रदान गर्ने संस्थाको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) निर्देशनालयबाट निर्देशन प्राप्त हुनासाथ हवाई सेवा प्रदायक संस्थाले जतिसक्दो छिटो आफ्नो हवाई

साधन तोकिएको स्थानमा पठाई ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई तत्काल अनुसूची- २ मा तोकिए बमोजिमका स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा पुर्याउने व्यवस्था मिलाउने,

(ख) हवाई उद्धार सेवा प्रदान गर्दा उद्धार गर्नु पर्ने गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको स्वास्थ्य अवस्था हेरी १ जना स्वास्थ्यकर्मी र रेखदेखका लागि ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाका एकाघरका सदस्य वा नजिकको संरक्षक १ जना गरी २ जनालाई साथमा लैजाने व्यवस्था मिलाउने,

(ग) हवाई उद्धार सेवा प्रदान गरिएको विवरण अभिलेखिकरण गरी राख्ने र सो अभिलेख निर्देशनालयमा उपलब्ध गराउने।

११. विरामी प्राप्त गर्ने स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालको भूमिका: हवाई सेवाबाट उद्धार गरी ल्याइएका महिलाको उपचारको लागि तोकिएका स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) हवाई सेवाबाट उद्धार गरिएको महिलाको उपचार व्यवस्थापनको लागि १ जना सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने,

(ख) हवाई साधन अवतरण भएको स्थानबाट महिलालाई स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालसम्म पुर्याउनको लागि एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने,

- (ग) निर्देशनालयको समन्वय र सहकार्यमा हवाई उद्धार गरिएको महिलाको निःशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाउने,
- (घ) भर्ना भइ उपचार सेवा लिएको महिलाको भर्ना भएदेखि डिस्चार्ज भएसम्मको विवरण निर्देशनालयमा पठाउने,
- (ङ) हवाई सेवाबाट उद्धार गरिएको महिलाको तत्काल उपचार व्यवस्थापनको लागि आवश्यक अन्य कार्य गर्ने गराउने।

परिच्छेद- ४

बिलको रकम दावी र भूक्तानीसम्बन्धी व्यवस्था

१२. हवाई सेवा प्रदायक संस्थालाई भूक्तानी: महिलालाई हवाई उद्धार सेवा प्रदान गरे वापत हवाई सेवा प्रदायक संस्थालाई रकम भूक्तानी गर्न देहाय बमोजिमको प्रक्रिया हुनेछः-

- (क) हवाई सेवा प्रदायक संस्थाले हवाई उद्धार सेवा प्रदान गरिसकेपछि प्राप्त भएको आदेशपत्र, हवाई उडान अनुमतिको निस्सा, उडान कल साइन, उडान गर्दाको समय, अवतरण गरेको समय, उडान अवधि लगायत आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण विवरण संलग्न राखि भूक्तानीको लागि सक्कल बिल भर्पाइ सहितको निवेदन वा पत्र निर्देशनालयमा पेश गर्नुपर्नेछ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिमको बिल भर्पाइ सहित अनुसूची-३ बमोजिमको निवेदन वा पत्र र कागजात पेश भइ आएपछि सोको विश्लेषण गरी सम्झौता अनुसारको रकम सम्बन्धित हवाई सेवा प्रदायक संस्थाको बैंक खातामार्फत निर्देशनालयले भुक्तानी गर्नुपर्नेछ।

परिच्छेद- ५

अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन

१३. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन: ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको हवाई सेवा उद्धार सम्बन्धमा अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ:-

- (क) महिलाले हवाई उद्धार सेवा र आवश्यकता अनुसार उपयुक्त उपचार सेवा पाए नपाएको सम्बन्धमा मन्त्रालय र निर्देशनालयले अनुगमन गर्नुपर्नेछ,
- (ख) महिलाको हवाई उद्धार सम्बन्धी कार्यको समिक्षा तथा मूल्याङ्कनको आधारमा आवश्यकता अनुसार उद्धार कार्यलाई परिमार्जन गर्दै लानुपर्नेछ,
- (ग) हवाई उद्धार सम्बन्धी कार्यको विवरण निर्देशनालयले मन्त्रालयमा अध्यावधिक गरी पठाउनुपर्नेछ र मन्त्रालयले सो विवरणलाई सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ,

- (घ) निर्देशनालयले हवाई उद्धार सेवा प्रदायक संस्थाबाट समय-समयमा हवाई भाडा समेत अद्यावधिक गरी राख्नुपर्नेछ,
- (ङ) स्वास्थ्य कार्यालयले हवाई उद्धार गरिएका महिलाहरूको विवरण अभिलेख गरी अर्ध-वार्षिक रूपमा निर्देशनालयमा पठाउनुपर्नेछ,
- (च) निर्देशनालयले हवाई उद्धार गरिएका महिलाहरूको विवरण र खर्चको फाँटबारी त्रैमासिक रूपमा मन्त्रालयमा पठाउनुपर्नेछ।

परिच्छेद- ६

विविध

१४. विविध: (१) यस कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्दा नेपाल सरकारले बनाएको "दुर्गम क्षेत्रका ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाका लागि हवाई उद्धार सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७" सँग दोहोरो नपर्ने गरी यस कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ।

(२) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि खराब मौसमका कारण महिलाको तत्काल प्रेषण वा सिफारिस गरिएको स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा लैजान सकिने अवस्था नभएमा समन्वय समितिले निर्णय गर्न सक्ने अवस्था भएमा समन्वय समितिको निर्णय र त्यसरी समन्वय समितिले समेत निर्णय गर्न सक्ने अवस्था नभएमा समन्वय समितिको संयोजकको निर्णय अनुसार

खराब मौसमका वावजुद पनि अनुसूची- २ बमोजिमको पुन्याउन सकिने अन्य सुविधा सम्पन्न कुनै पनि स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा महिलालाई प्रेषण वा सिफारिस गर्न सकिनेछ।

१५. आकस्मिक दुर्घटना भएको मानिने: (१) प्रेषण वा सिफारिस गरिएको स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालबाट महिला प्रस्थान गरेपछि हवाई सेवाबाट उद्धारको क्रममा निज महिला र नवजात शिशुको मृत्यु हुन गएमा सो मृत्युलाई आकस्मिक दुर्घटना भएको मानिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम महिला र नवजात शिशुको मृत्यु हुन गएमा कसैले कुनै प्रकारको क्षतिपूर्ति दावी गर्न पाउनेछैन।

१६. कार्यविधि संशोधन: यस कार्यविधिलाई आवश्यकता अनुसार प्रदेश सरकारले संशोधन गर्न सक्नेछ।

१७. अनुसूची हेरफेर गर्ने: मन्त्रालयले प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी यस कार्यविधिको अनुसूचीमा आवश्यक संशोधन वा हेरफेर गर्न सक्नेछ।

१८. आवश्यक व्यवस्था मिलाउने: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै समस्या परेमा मन्त्रालयले आवश्यक व्यवस्था मिलाउने छ।

अनुसूची- १

(दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको अवस्था

१. लगातार लामो (१८ घण्टा भन्दा बढी) प्रश्रव व्यथा लागेर बच्चा जन्मन कठिनाई भएको (Prolonged Labor, Obstructed Labor),
२. बच्चाको हात, खुट्टा वा शरीर पहिला बाहिर निस्किएर बच्चा जन्मन कठिनाई भएको,
३. बच्चा जन्मे पछिको ३० मिनेटसम्म पनि सालनाल ननिस्केको (Retained Placenta),
४. गर्भधारण गरेको २० हप्तापछि गर्भमा नै बच्चाको मृत्यु भएको,
५. गर्भवती महिलाको हात, खुट्टा र शरीर अधिक सुन्निएको,
६. गर्भवती अवस्थामा रक्तश्राव (Antepartum Haemorrhage-APH) भएको,
७. प्रसूति भएपछिको अवस्थामा रक्त श्राव (Postpartum Haemorrhage-PPH) भएको,
८. Severe Pre-eclampsia & Eclampsia भएको,
९. पाठेघर फुटेको लक्षण देखिएको (Ruptured Uterus),
१०. Ruptured Ectopic Pregnancy भएको,
११. बच्चा जन्मेको २४ घण्टाभित्र बच्चामा Severe Birth Asphyxia, Acute Respiratory Distress Syndrome (ARDS), Neonatal Sepsis, Meconium Aspiration Syndrome भएमा,
१२. रक्तअल्पता भएको गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई Blood Transfusion गर्नुपर्ने भएमा,

१३. Severe Polyhydramnios with Respiratory Distress भएको,
१४. Bleeding Molar Pregnancy भएको,
१५. Severe Sepsis भएको,
१६. Abortion को Complication भएको (incomplete abortion with severe anemia and haemorrhage) भएको,
१७. गर्भावस्था वा सुत्केरी अवस्थामा आकस्मिक रूपमा देखिने जटिल समस्याहरू (Amniotic Fluid Embolism, Eclampsia and Seizure Disorder, Pulmonary Embolism, Myocardial Dysfunction, Peripartum Cardiomyopathy, Arrhythmia) देखिएको ।

अनुसूची- २

(दफा १० को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई
प्रेषण वा सिफारिसको लागि तोकिएका अस्पतालहरू

१. परोपकार प्रसूति तथा स्त्री रोग अस्पताल, थापाथली, काठमाण्डौ
२. त्रिभुवन विश्व विद्यालय, शिक्षण अस्पताल, महाराजगंज, काठमाण्डौ
३. भरतपुर अस्पताल, भरतपुर, चितवन
४. बागमती प्रदेश सरकारका प्रादेशिक अस्पतालहरू
५. धुलिखेल अस्पताल, धुलिखेल, काभ्रेपलान्चोक

अनुसूची- ३

(दफा ६ को खण्ड (ख) र दफा १२ को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)
महिला वा निजको एकाघर वा नजिकको आफन्तले हवाई उद्धार गर्न दिने
निवेदनको ढाँचा

मिति:.....

श्रीमान् प्रमुखज्यू

.....स्वा.चौकी/प्रा.स्वा.के./अस्पताल

.....महानगर/उप-महानगर/नगर/गाउँ पालिका

.....जिल्ला

विषय: हवाई उद्धार सेवा उपलब्ध गराइदिने सम्बन्धमा।

म/मेरो लाई यस स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा उपचार हुन नसक्ने बुझिएको र निजको ज्यान जोखिममा पर्न सक्ने भएकोले निज र बच्चाको ज्यान बचाउन तत्काल यो भन्दा सुविधायुक्त स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा लैजानका लागि छिटो यातायातको साधन हवाई उद्धार सेवाको सिफारिस र व्यवस्था गरिदिनुहुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु।

निवेदक

हस्ताक्षर

नाम थर:.....

ठेगाना:.....

सम्पर्क मोबाइल नं.

संलग्न गर्नु पर्ने कागजातहरू

१. नेपाली नागरिकता वा परिचय खुल्ने सरकारी निकायबाट जारी भएको अन्य प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

अनुसूची- ४

(दफा ६ को खण्ड (ग) र दफा ८ को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

हवाई उद्धार सेवाको लागि स्वास्थ्य संस्था/अस्पतालले दिने

सिफारिस पत्रको ढाँचा

बागमती प्रदेश सरकार

स्वास्थ्य मन्त्रालय

स्वास्थ्य निर्देशनालय

.....स्वास्थ्य संस्था/अस्पताल

..... जिल्ला/महानगर/उप-महानगर/नगर/गाउँ पालिका

मिति:.....

विषय: हवाई उद्धार सेवा उपलब्ध गराइदिने सम्बन्धमा।

श्री स्वास्थ्य निर्देशनालय

बागमती प्रदेश, हेटौँडा, नेपाल

.....जिल्ला/महानगर/उप-महानगर/नगर/गाउँपालिका निवासी वर्ष.....कि
श्री.....लाई उपचार गराई रहेको/उपचार गराउन ल्याएकोमा "ज्यान
जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि निःशुल्क हवाई उद्धार
सेवा सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०" को अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिम
.....को अवस्था भई निजको गर्भवती तथा सुत्केरी सम्बन्धि
उपचार यस स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा हुन नसकी ज्यान जोखिममा परेकोले
गर्भवती र बच्चाको ज्यान बचाउन तत्काल सुविधायुक्त स्वास्थ्य संस्था वा
अस्पतालमा लैजान जरुरी रहेको छ। तसर्थ उक्त कार्यविधिको दफा १२ बमोजिम
.....लाई हवाई उद्धार सेवाको व्यवस्था मिलाइदिनुहुन सिफारिस
साथ अनुरोध गर्दछु।

हस्ताक्षर.....

नाम थर:.....

पद:.....

सम्पर्क नं.....

ईमेल ठेगाना:.....

संलग्न कागजातहरु

१. हवाई सेवाबाट उद्धार गर्नुपर्ने महिला वा निजको एकाघर वा नजिकको आफन्तले दिएको निवेदन
२. नेपाली नागरिकता वा परिचय खुल्ने सरकारी निकायबाट जारीभएको अन्य प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
३. सेवाग्राही महिलाको बिरामीको Prescription पूर्जा
४. प्रेषण गरिएको पूर्जा

अनुसूची- ५

(दफा ५ को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)

बाटो अवरुद्ध भएको व्यहोरा सरकारी निकायबाट प्रमाणित गर्ने
पत्रको ढाँचा

मिति:.....

विषय: सवारी साधन चल्ने सडक/बाटो अवरुद्ध रहेको सम्बन्धमा।

श्री स्वास्थ्य निर्देशनालय

बागमती प्रदेश, हेटौँडा, नेपाल

.....प्रदेश.....जिल्ला.....महानगर/उप-महानगर/नगर/गाउँपालिका
वडा नं.को.....ठाउँमा.....कारणले गर्दा
.....देखिसम्म जाने सवारी साधन चल्ने
सडक/बाटो खण्ड अवरुद्ध भएको कुरा प्रमाणित गर्दछु।

सिफारिस गर्नेको

हस्ताक्षर.....
नाम थर:.....
पद:.....
सम्पर्क नं.....
ईमेल ठेगाना:.....

प्रमाणित गर्नेको

हस्ताक्षर.....
नाम थर:.....
पद:.....
सम्पर्क नं.....
ईमेल ठेगाना:.....

आज्ञाले,

बद्री बहादुर खड्का
प्रदेश सरकारको सचिव